

هفته‌نامه تحولات انرژی (۳)

کد موضوعی: ۳۱۰

شماره مسلسل: ۱۲۵۷۸

دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

شهریورماه ۱۳۹۱

به نام خدا

فهرست مطالب

- ۱..... قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی
- ۴..... اهمیت جایگاه بنزین در ایران و جهان
- ۷..... اهمیت نقش ایمنی نیروگاه‌های هسته‌ای در تقویت اطمینان از امنیت اتمی
- ۹..... اولین محموله نفت ایران در راه کره جنوبی

هفته نامه تحولات انرژی (۳)

قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی

قیمت نفت خام، فرآورده و گاز طبیعی (۱۵ سپتامبر ۲۰۱۲ - ۱۳۹۱/۶/۲۵)

بازار	قیمت	
نایمکس	۹۹	نفت خام وست تگزاس (دلار در بشکه)
بورس دویی	۱۱۵/۳۶	نفت خام عمان (دلار در بشکه)
بورس لندن	۱۱۶/۶۶	نفت خام برنت (دلار در بشکه)
سلف	۱۱۷/۱۵	نفت خام برنت موعدهار (دلار در بشکه)
نایمکس	۸۵/۶	نفت حرارتی (سنت در لیتر)
نایمکس	۷۹/۷	بنزین (سنت در لیتر)
نایمکس	۱۰/۵	گاز طبیعی (سنت در مترمکعب)
هنری هاب	۱۰/۵	گاز طبیعی (سنت در مترمکعب)
انگلستان (ICE)	۳۵/۳	گاز طبیعی (سنت در مترمکعب)

مأخذ: سایت‌های Bloomberg, Platt's, Nymex, Ice and Dme

قیمت روزانه سبد اوپک (دلار در بشکه)

متوسط روزانه سبد اوپک	
قیمت	تاریخ (سپتامبر ۲۰۱۲)
۱۱۴/۸۷	۱۴
۱۱۳/۴۷	۱۳
۱۱۳/۳۶	۱۲
۱۱۲/۶۸	۱۱
۱۱۲/۳۲	۱۰

مأخذ: سایت اوپک.

میانگین وزنی قیمت انواع نفت خام صادراتی ایران^۱

(بشکه/دلار)

۱۱۴/۶۹	سبک
۱۱۱/۹۴	سنگین

مأخذ: امور بین‌الملل شرکت ملی نفت ایران، ۱۳۹۱.

۱. لازم به ذکر است که به دلیل در دسترس نبودن اطلاعات قیمت‌های سایر بازارها در این شماره فقط میانگین وزنی قیمت نفت خام سبک و سنگین ایران ارائه شده است.

قیمت فرآورده‌های نفتی در بازارهای جهانی طی روز ۱۴ سپتامبر ۲۰۱۲

(دلار به تن متریک)

نوع فرآورده	خلیج فارس	مدیترانه	شمال اروپا	آمریکا	ژاپن	سنگاپور
بنزین سوپر بدون سرب	۱۰۹۰/۳۱	۱۰۸۳/۲۵	۱۱۲۰/۰۰	۱۳۳۳/۷۷	۱۱۳۴/۳۴	۱۱۱۵/۲۵
نفتا	۹۶۱/۷۷	۹۷۸/۷۵	۱۰۰۲/۷۵	۱۱۸۱/۲۹	۹۹۸/۵۰	۹۸۷/۲۱
سوخت جت (نفت سفید)	۱۰۸۲/۵۰	۱۰۸۲/۵۰	۱۰۹۲/۲۵	۱۱۲۸/۹۶	۱۰۹۲/۲۴	۱۰۸۸/۱۹
نفت گاز	۱۰۰۱/۷۵	۱۰۰۱/۷۵	۹۹۸/۰۰	۱۰۰۷/۳۸	۱۰۵۸/۵۷	۹۹۷/۳۳
نفت کوره ۱۸۰ CST	۷۳۴/۰۰	۷۳۴/۰۰	۷۳۱/۵۰	۶۷۰/۹۱	۷۲۵/۷۰	۷۱۰/۵۰
پروپان	۱۰۷۶/۵۰	۱۰۲۴/۵۰	۹۷۲/۵۰	—	۱۱۴۲/۰۰	—
بوتان	۹۷۶/۵۰	۹۷۵/۵۰	۹۷۵/۵۰	—	۱۰۴۲/۰۰	—

مأخذ: امور بین‌الملل شرکت ملی نفت ایران.

قیمت تک محموله‌ای گاز طبیعی طی روز ۱۴ سپتامبر ۲۰۱۲

خط لوله - بازار	دلار در میلیون بی‌تی‌یو
HENRY HUB	۲/۹۶
S. CALIF.	۳/۲۴
TORONTO	۳/۳۱
ICE	۹/۷۲

مأخذ: همان.

قیمت محصولات شیمیایی طی روز ۲۵ شهریورماه ۱۳۹۱

نام محصول	تن در ریال
متانول	۴۷۲۷
اسید سولفوریک	۱۱۸۴
آمونیاک	۴۹۵۹
کربنات سدیم سنگین	۳۴۲۸

مأخذ: شرکت بورس کالای ایران.

اهمیت جایگاه بنزین در ایران و جهان

به گزارش خبرگزاری رویترز، افزایش بی‌سابقه هزینه‌های تولید بنزین نسبت به سه سال گذشته در آمریکا باعث افزایش لجام‌گسیخته قیمت مصرف این محصول در ماه آگوست شد. طوری که این امر به تهدیدی بر رکود اقتصادی موجود تبدیل شده است. همین‌طور نیز تولید کارخانه‌ها، معادن و خدمات ۱/۲ درصد کاهش داشته است که در مقایسه با میزان تولید در سال ۲۰۰۹ این افول بسیار چشمگیر بوده است. آمارهای موجود نشان از فشارهای تورمی زیادی است که به‌طور غیرمنتظره آغاز شده و در ماه سپتامبر نیز همچنان باقی مانده است.

به گزارش وزارت کار آمریکا، شاخص قیمت مصرف در ماه آگوست ۲۰۱۲، ۰/۶ درصد افزایش داشت که نخستین افزایش آن به ۵ ماه گذشته مربوط بوده است و بالاترین حد آن در ماه ژوئن ۲۰۰۹ اعلام شده است. قیمت بنزین نیز که بیشترین افزایش را از ماه ژوئن ۲۰۰۹ داشته در حدود ۸۰ درصد افزایش داشته است.

گزارش دیگری نیز از وزارت بازرگانی آمریکا حاکی از آن است که میزان فروش بنزین در جایگاه‌های سوخت در ماه گذشته (آگوست) ۵/۵ درصد کاهش یافته و این کاهش باعث فشار ۰/۹ درصدی بر خرده‌فروشی کل^۱ شده است. این بالاترین میزان رشد در خرده‌فروشی از ماه فوریه بوده است.

از دیدگاه مایکل فرولی، اقتصاددان جی پی مورگان در نیویورک؛ در خصوص GDP در سه‌ماهه سوم سال ۲۰۱۲ به نظر نوعی خطر حرکت نزولی

1. Total Retail

نسبت به انتظار نرخ رشد ۱/۵ درصدی وجود دارد.^۱

اخبارها حاکی از آن است که در چین نیز برای دومین بار در ظرف مدت دو ماه گذشته قیمت بنزین افزایش یافته است. کمیسیون ملی اصلاحات و توسعه چین در بیانیه‌ای اعلام کرد: قیمت بنزین ۵۵۰ یوآن (۸۷ دلار) در هر تن و قیمت سوخت دیزل ۵۴۰ یوآن افزایش یافته است. بر این اساس و طبق محاسبات بلومبرگ، قیمت بنزین در جایگاه‌ها با ۵/۸ درصد افزایش به چهار دلار و ۵۳ سنت در هر گالن خواهد رسید. بهای خرده‌فروشی نیز تا اندازه چشمگیری بالا رفته و اکنون هر لیتر بنزین در چین بیش از یک دلار است. این دومین بار در یک ماه و چهارمین بار در سال جاری میلادی است که چین بهای سوخت را افزایش می‌دهد. دولت اعلام کرده که فشارهای زیادی بر بخش‌های انرژی این کشور به دلیل بالا رفتن بهای نفت در معاملات بین‌المللی وجود دارد و چاره‌ای بجز افزایش بهای سوخت نیست. از سال ۲۰۰۹ به این طرف، بهای سوخت در چین به شکل شناور و براساس تحولات اقتصادی داخلی و بین‌المللی تعیین می‌شود. چین دومین مصرف‌کننده سوخت در جهان است. دولت چین اخیراً اعلام کرد وابستگی این کشور به نفت وارداتی تا سال ۲۰۲۰ میلادی به ۶۵ درصد خواهد رسید و خاورمیانه اصلی‌ترین منبع تأمین سوخت این کشور محسوب می‌شود.

در ایران نیز براساس هشدار رئیس انجمن صنفی جایگاه‌داران سی.ان.جی در

1. Lucia Mutikani, "Gasoline pushes up inflation, could dent growth", WASHINGTON | Fri Sep 14, 2012 2:29pm EDT

صورت بی‌توجهی، کشور مجدداً واردکننده بنزین خواهد شد.^۱ هم‌اکنون تولید بنزین کشور با مصرف برابر است، یعنی تقریباً تولید و مصرف حدود ۶۰ میلیون لیتر است، گاهی بیشتر، گاهی کمتر. قسمتی از این کاهش مصرف بنزین به دلیل جایگزین شدن آن با گاز است. همچنین روزانه ۲۰ میلیون مترمکعب سی.ان.جی در خودروهای گازسوز مصرف می‌شود که این رقم معادل روزانه ۲۰ میلیون لیتر بنزین است.

مسئولان مربوطه نیز دائماً در هر نشست و برخاستی از اجرای سهمیه‌بندی و توسعه جایگاه‌های سی.ان.جی به‌عنوان راهکارهای کنترل مصرف این فرآورده استراتژیک و بیشتر از آن، راه نقش بر آب کردن نقشه استکبار جهانی نام می‌برند. زمانی که واردات بنزین به ایران تحریم شد و مصرف بنزین در اوج بود، پیش‌بینی می‌شد میانگین مصرف روزانه بنزین به ۱۰۰ میلیون لیتر و حتی ۱۲۰ میلیون لیتر برسد. بنابراین سرمایه‌گذاری در بخش سی.ان.جی به‌عنوان راهکار محافظتی مطرح شد و این درحالی است که در صورت مغفول ماندن از وضعیت سی.ان.جی کشور، تقاضا مجدداً به سمت بنزین سوق داده شده و با توجه به وضعیت نامطلوب کنونی این محصول در جهان، مشکلات واردات بنزین به کشور صدچندان خواهد شد.

اردشیر دادرس، رئیس انجمن صنفی جایگاه‌داران سی.ان.جی کشور معتقد است کمبود تعداد جایگاه‌های گاز طبیعی در کلانشهرها بسیار مشهود است. به‌طوری که خودروهای دوگانه‌سوز برای رسیدن به جایگاه باید ۱۱ کیلومتر را طی کند. وی با

1. <http://isna.ir>

اظهار اینکه سرمایه‌گذاری در جایگاه‌های سی.ان.جی توجیه اقتصادی ندارد، اعلام داشته: «حتی اگر جایگاه سی.ان.جی نبش میدان ونک نیز واقع شود به دلیل پایین بودن کارمزدها، سرمایه‌گذاری در این جایگاه اقتصادی نیست. پایین بودن نرخ کارمزدها، توان سرمایه‌گذاری را از بخش خصوصی گرفته است. در حال حاضر طبق آمار حدود هزار جایگاه سی.ان.جی دیگر در کشور نیاز است. همچنین کیفیت جایگاه‌های سی.ان.جی کشور پایین‌تر از سایر جایگاه‌های دیگر در جهان است، کیفیت جایگاه‌های گاز طبیعی در ایران درجه دو یا سه است و کیفیت آنها قابل مقایسه با استاندارد جهانی نیست».

اهمیت نقش ایمنی نیروگاه‌های هسته‌ای در تقویت اطمینان از امنیت اتمی

در حال حاضر مصرف برق در کشورهای عضو سازمان توسعه همکاری اقتصادی اروپا به طور متوسط ۸۶۰۰ کیلووات ساعت است که این میزان ۱۷۰ برابر انرژی برقی است که در آفریقا مصرف می‌شود و تقریباً ۴ برابر مصرف سرانه برق در ایران است. این ناهمگونی مصرف انرژی در میان کشورهای متعدد جهان بسیار چشمگیر است.

درواقع سرانه مصرف انرژی «به خصوص برق» در یک جامعه یکی از معیارهای میزان رشد آن جامعه است. ولی در دهه‌های اخیر با افزایش روز به روز مصرف برق در جهان چنین به نظر می‌رسد که منابع انرژی اولیه متداول جوابگوی نیاز جامعه بشری نخواهد بود. لذا ضرورت استفاده از منابع تجدیدپذیر و منابع هسته‌ای در تولید برق برای جبران نیاز برق در میان جوامع متعدد شدت یافته است در این

بین مبحث ایمنی و مقرون به صرفه بودن منبع تولید برق نیز از اهمیت شایانی برخوردار است.

امروزه ایمنی در تولید انرژی هسته‌ای به‌خاطر ارتقای طراحی رآکتورهای جدید و ارتقای کیفی رآکتورهای در حال بهره‌برداری، افزایش چشمگیری یافته است. براساس آمارهای آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و مجمع جهانی انرژی، نیروگاه‌های هسته‌ای در حال بهره‌برداری در ۱۰ الی ۱۵ سال گذشته از بازدهی فزآینده‌ای برخوردار بوده و قابلیت رقابت اقتصادی نسبت به سایر منابع تولید انرژی را داشته‌اند.

شواهد حاکی از آن است که نیروگاه‌های برق هسته‌ای به‌خاطر طراحی، ساخت و بهره‌برداری مناسب یک منبع انرژی الکتریکی قابل اطمینان، ایمن و از لحاظ زیست‌محیطی قابل قبول هستند.

در تمام کشورهایی که از انرژی اتمی برای مصارف صلح‌آمیز از جمله نیروگاه‌های تولید برق استفاده می‌کنند، مؤسسات مستقلی به‌نام حفاظت نیروگاه‌ها که هیچ ارتباط سازمانی با سازمان‌های انرژی اتمی کشورها ندارد به بررسی ایمنی نیروگاه‌ها می‌پردازند ولی در ژاپن این مؤسسه که مسئولیت حفاظت و نیروگاه‌ها را به‌عهده دارد زیر نظر سازمان انرژی اتمی ژاپن است. بنابراین، بازرس و ناظر جزء کارمندان کارفرما هستند که یکی از مسائل عمده سازمان انرژی اتمی ژاپن به‌شمار می‌رود.^۱

اولین نیروگاه اتمی ژاپن در سال ۱۹۷۰ احداث شده است. تا قبل از حادثه ناگوار فوکوشیما، نیروگاه اتمی ژاپن، ۳۰ درصد نیاز مردم کشور به برق را تأمین می‌کرد.

۱. هاشم خوبی و زهرا جعفری، نگاهی به منابع تأمین برق و آثار فاجعه فوکوشیما در سیاستگذاری‌های هسته‌ای جهان، دفتر مطالعات انرژی صنعت و معدن، تیرماه ۱۳۹۰، شماره مسلسل ۱۰۸۷۲.

ویکتور موراگوف، مدیر انستیتوی بین‌المللی مطالعات ژاپن در روسیه و معاون سابق دبیر کل آژانس اتمی معتقد است که در شرایط کنونی، ژاپن مجبور است دوباره به سمت انرژی اتمی برود. وی در ادامه این طور توضیح می‌دهد: «متوقف کردن این سیستم اصلی از زندگی مردم، ضربه سنگینی به کشور وارد ساخت. در یک دوره‌ای، ژاپن می‌توانست کمبود انرژی را با خرید زغال‌سنگ، گاز و نفت جبران کند. اما اکنون، این کشور باید چند واحد قابل اطمینان اتمی را برای راه‌اندازی آماده سازد. این کار کمک می‌کند تا حداقل، به مرور زمان از بحران انرژی در کشور خارج شود. هیچ منبع انرژی در ژاپن وجود ندارد که بتواند جایگزین منبع با ارزش اتمی این کشور شود. راه‌اندازی مجدد این منابع، چند درصد از نیاز را تأمین می‌کند، اما نمی‌تواند همچون سابق ۳۰ درصد نیاز را برطرف سازد، بنابراین باید به سمت واردات منابع انرژی برود. این کار هزینه زیادی به دنبال دارد. ژاپن کشوری ثروتمند است و تا مدتی می‌تواند دوام بیاورد، اما عملاً قادر به ایجاد یک جایگزین بجای انرژی اتمی نیست»^۱.

اولین محموله نفت ایران در راه کره جنوبی

در پی ازسرگیری صادرات نفت ایران به کره جنوبی، اولین نفتکش ایران تا پایان ماه جاری به این کشور می‌رسد. کره جنوبی که در برنامه‌های غرب برای کاهش صادرات نفت ایران یک بازیگر کلیدی به حساب می‌آید، قصد دارد مجدداً از ایران نفت بخرد. کره جنوبی چهارمین واردکننده بزرگ نفتی ایران است که در ماه جولای به دلیل تحریم نفتی ایران میزان وارداتش را کاهش داده بود در شش‌ماهه نخست سال ۲۰۱۲

میزان واردات نفتی کره جنوبی ۱۹۰,۰۰۰ بشکه در روز بود که ۱۷ درصد نسبت به سال گذشته کاهش داشت.^۱

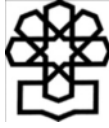
این محموله نفتی در مسیر انتقال به کره جنوبی است. اولین محموله از سه محموله شرکت ملی نفتکش ایران در تاریخ ۱۰ سپتامبر (۲۰ شهریور) ایران را ترک کرده و تا پایان این ماه به کره جنوبی می‌رسد. شرکت نفتی اس کی اینویشن مشتری این محموله نفتی است. همچنین دو نفتکش دیگر ایران تا پایان این ماه ایران را به مقصد کره ترک خواهند کرد و تا ماه اکتبر به کره جنوبی خواهند رسید.

به گزارش نشریه پلاتس، کره جنوبی برای از سرگیری واردات نفت از ایران پیشنهاد تهران را مبنی بر تحویل این محموله‌ها با نفتکش‌های شرکت ملی نفتکش ایران و بیمه جمهوری اسلامی ایران قبول کرده است.

کره جنوبی در شش ماه اول سال ۲۰۱۱ و پیش از آغاز بحث تحریم نفت ایران، ۴۱ میلیون و ۶۵۰ هزار بشکه (ماهانه شش میلیون و ۹۴۰ هزار بشکه) از ایران نفت وارد کرد و واردات از سرگیری شده کره جنوبی تقریباً نزدیک به واردات قبلی این کشور از ایران است.^۲

1. www.in.reuters.com/article/2012/08/08/crude-korea-iran

2. <http://isna.ir/fa/news/۱۳۹۱> شنبه ۲۵ شهریورماه

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۲۵۷۸

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: هفته‌نامه تحولات انرژی (۳)

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه انرژی)

تهیه و تدوین: زهرا جعفری

ناظران علمی: محمدرضا محمدخانی، هوشنگ محمدی، فریدون اسعدی

مقتاضی: حسین امیری‌خامکانی (عضو کمیسیون انرژی)

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۹۱/۶/۲۹